

Asia: VN/30163/2023

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi**

### Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?**

**Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

**Mahdolliset muutostarpeet.**

-

### Tavoitteet

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?**

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

**Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.**

-

### Toimenpide-ehdotukset

**Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).**

-

### Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

**Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?**

- Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry vahvistaa yliopistojen toimintaedellytyksiä ja yhteistyötä ja edistää näin taiteellista ja tieteellistä tutkimusta ja taiteen alan koulutusta. Yliopistot

tuottavat laajasti uutta osaamista ja myös taidealan muutosta tukevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

- Taidealan koulutusta tarjoavat yliopistot vahvistavat alan liiketoiminnallista, tutkimuksellista ja yhteiskunnallista osaamista.
- Taidealan koulutusta tarjoavat yliopistot vahvistavat taidealan jatkuvan oppimisen tarjontaa yhteistyössä taide- ja kulttuurialan, yritysten ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa. Ne kehittävät myös taidealan yrittäjyys- ja liiketoimintamalleja.

## Tiivistelmä näkemyksistänne

### **Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.**

Unifi korostaa lausunnossaan erityisesti seuraavia toimenpidekokonaisuuksia ja esittää niihin liittyen seuraavia toimenpiteitä:

#### 1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi

- Kulttuuripoliitiikan, taidekasvatuksen ja -koulutuksen tieto- ja tutkimusperustaisuutta on vahvistettava. Tutkimuksen tekemisen edellytykset on turvattava ja päätöksenteon tukena on käytettävä tutkimustietoa esimerkiksi taiteen vaikutuksista.
- Kulttuurin tietopohjaa on vahvistettava, se on edellytys alan kehittämisen kasvuhakuisesti.

#### 2. Kulttuurin tekijät avainasemassa

- Taide- ja kulttuurialan ammattilaisten erityisosaamisen arvostusta on vahvistettava ja on edistettävä sen laajempaa hyödyntämistä eri toimialoilla.

#### 3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripoliitiikkaa

- Kulttuuripoliittinen selonteko on hyväksyttävä ja on varmistettava siinä asetettujen tavoitteiden toteutus ja käytännön toimeenpano.
- Kulttuurin ja luovien alojen ekosysteemin kehittäminen on hajautettu usealle valtionhallinnon hallinnonalalle (OKM:ssä kahdelle yksikölle, UM:lle, TEMille), mikä tekee kehittämisestä pistemäistä. Tuen ja kehittämisen koordinoitua tulisi parantaa ja alaa tulisi ohjata kokonaisuutena.
- Taide- ja kulttuurin rahoituspäätökset on sidottava kulttuuripoliittiseen visioon, niitä ei tule tehdä vain poliittisin tai taloudellisin periaattein.

#### 4. Uudistumisen, kestävyden ja kasvun mahdollistaminen

- Taide- ja kulttuurialan ymmärrystä tki-rahoituksen mahdollisuuksista on vahvistettava.
- Yritystukien ja tki-investointien kohdentamisessa on tunnistettava myös luovien alojen kehityspotentiaali.
- Taide- ja kulttuuriala hyötyisi omasta kasvustrategiasta.

#### 5. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö

- On tunnistettava se, että taide- ja kulttuuriala tuottaa henkisen hyvinvoinnin kannalta keskeisiä palveluita, joiden kehittäminen on paitsi työn tuottavuuden, myös mielekkään elämän ja myönteisen yhteiskuntakehityksen kannalta oleellisen tärkeää.
- Taiteen saavutettavuudesta on huolehdittava: Taide kuuluu kaikille kaikkialla Suomessa.

Muut huomiomme selontekoon liittyen ovat:

- Taiteen ja kulttuurin itseisarvon tunnustaminen on osa suomalaista sivistystä ja sivistypohjaa. Taide ja kulttuuri ovat myös yksi edellytys elinkeinoelämän murrokselle ja henkiselle hyvinvoinnillemme.
- Itseisarvon lisäksi taiteella on avainrooli siinä, miten kyvykkäitä olemme luomaan aineetonta arvoa ja kilpailuetua luovilla ratkaisuilla sekä kiinnostavilla ja merkityksellisillä sisällöillä.
- Suomessa tulee jatkossakin varmistaa taide- ja kulttuurialan laadukas koulutuspolku sekä kulttuurin ja taiteen laadukas tutkimus.
- Taide- ja kulttuuripolitiikan, kulttuuri- ja luovien alojen edistämisen on pohjauduttava vahvemmin systeemiseen kokonaisnäkemykseen ja tutkittuun tietoon, jonka perusteella alaa kehitetään pitkäjänteisesti.
- Kulttuurin tietopohjan vahvistaminen on edellytys alan kehittämisen kasvuhakuisesti, sitä tulee vahvistaa, ei leikata.
- Taiteen ja kulttuurin aloilla omaa tutkimusta, jossa suomalaiset yliopistot ovat kansainvälisiä huippuja. Uudistamisessa oman alan tutkimustieto on otettava ensisijaisesti huomioon.
- Selonteossa ei huomioida taiteellisen tutkimuksen merkitystä kulttuurin sektorilla, vaikka lasten ja nuorten taidekasvatus huomioidaankin. Suomi on ollut kansainvälinen pioneeri taiteellisen tutkimuksen kehittämisessä ja hyväksymisessä akateemisena alueena. Tämä tutkimuksen alan riittävästi resurssoinnista tulisi huolehtia paremmin jatkossa.
- Kulttuuri- ja luovat alat muodostavat yhden Euroopan voimakkaimmin kasvavista teollisuuden aloista. Suomessa alan kehitys on jäänyt pahasti jälkeen verrokkimaista.
- Ala on nopeassa muutoksessa mm. digitalisaation, julkisen rahoituksen vähenemisen, alueellisen eriarvoistumisen ja yhtä monikulttuurisemman toimintaympäristön vuoksi. Muutokset edellyttävät uutta osaamista.

- Kulttuuriala tuottaa myös henkisen hyvinvoinnin kannalta keskeisiä palveluita, joiden kehittäminen on paitsi työn tuottavuuden, myös mielekkään elämän ja myönteisen yhteiskuntakehityksen kannalta oleellisen tärkeää.
- On tärkeää luoda näkemys siitä, miten alan toimintakyky turvataan murroksessa sekä kansallisesti että alueellisesti.
- Sosiaalisen, taloudellisen, kulttuurisen ja ekologisen kestävyuden tulisi läpileikata koko selonteon. Nyt kestävyysnäkökulmat ovat selonteossa mukana vaihtelevasti: joissain osuuksissa erinomaisesti ja toisissa taas eivät lainkaan.

Ajalin Elina  
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry